

KARULA KOOLIDE RADA 2014

KP 101 KARULA HARIDUSELU ALGUS

Lüllemäe kooli õuel seisab kivi kirjaga: **"A. 1687 HARIDUSELU ALGUS KARULAS"**. Siis avati siinmail viie õpilasega nn. Forseliuse kool.

Sangaste kirikuõpetaja Chilian Rauschett kirjutas 20.mail 1687 oma aruandekirjas Eesti talupojakoolide loojale Benkt Gottfried Forseliusele Karula kohta: „Weil der Hr. Pastor zu Carolen spät zu den Gemeinde kam, hat wegen eine Schule daselbst nichts sonderlich geschehen können; jedoch haben sich 5 Schüler eingefunden, davon der eine auf Ostern in der Kirche aufm Catechismo zu lesen anfangen.“ (Et hr. pastor Karulas hilja oma koguduse juurde tuli, ei ole seal kooli alal midagi erilist juhtuda saanud. Siiski on viis õpilast kokku kogunenud, nii et kirikus sai varsti pärast lihavõtteid katekismuse järgi lugemist alustada)

See näitab kindlalt, et Karulasse oli kool asutatud.

* Esimese kooli täpne asukoht ja ka õpetajad on teadmata. Kirja sisu järgi võib arvata, et see toimus kas päris kiriku juures või siis köstri juures Kõstrijärve ääres.
* Küll on teada, et koolieliu sai uue hoo 1697.a. Karulasse kirikuõpetajaks tulnud **Johann Hornungi** ajal. Karula koolieliu saab siitpeale kindlalt tuule tiibadesse.
*Teame üsna palju **Benkt Gottfried Forsieluse**. Aga kui ütleme **Forselius**, peame ütlema ka **Hornung**. Mõlemad poisid olid ühest isakodust.
* Kirjaoskus hakkas jõudsalt arenema peale Liivimaa kindralkubneri koolikorralduse (patendi) ilmumist 18. aprillil 1765.a. Selle kohaselt kohustati iga mõisat avama mõisa- või külakoole.

Kaagjärvel avati samal aastal 3-klassiline külakool, nn. Karlova kool.

Karulas avati peale töötava kõstrikooli veel 8 mõisakooli. Karula mõisa-, hilisemate vallakooleide asukoht oli aastasadade vältel üsna stabiilne. Üks kool asus kindlasti Alakonnu - Kolski - Rebase – Madsa piirkonnas, kus oli omal ajal üsna tihe asustus.
* 1819. a. Liivimaa talurahvaseaduses oli nõue asutada koolid igas vähemalt 2000 mees-hingega kihelkonnas.

* **Karulas** avati kihelkonnakool 1850.a. esimesena Valgamaal ja tegutses 1897. a. -ni. Kooli asukohaks sai Kõstrijärve kaldale 1785. a. ehitatud korralik kivimaja. Arvata võib, et majas töötas kool juba varem. Õpetust jagas 1846.a. Karulasse asunud kõster ja legendaarne koolimees **Carl Stimm**.

Õpilaste vähesuse tõttu jäi kool varsti seisma. Aeg-ajalt kihelkonnakool siiski taasavati.

* 1918.a. avati **Tõnis Grünbergi riisikol** Pikkjärvel Karula erakeskkool. Ka selle kooli iga jäi lühikeseks. Kool suleti majandusraskuste tõttu 1922.a. Viimasel õppeaastal oli juhatajaks **Emilie Lattik-Kotiõim**.

* Siit edasi jätkub Karula koolieliu alg- ja põhitasemel.

* 1960.a. küpses mõte uue, vallatsetrumis asuva keske kooli rajamiseks. Selle mõtte eestvedajaks oli Lüllemäe algkooli juhataja **Peeter Puudersell**. 1961.a. alustati internaadi hoone rajamist, koolihoone enda ehitus algas 1962.a.

* Kõigile ehitusraskuste vaatamata toimus avaaktus 1. septembril 1964.

* Täname Lüllemäe kool jätkab hariduse andmist varem Karulas tegutsenud paljude väikekoolide (Kaagjärve, Jakobi, Pikkjärve-Vissi, Tüüra, Peetri, Madsa ja teiste) järglasena.

KP 102 REHEMÄGI, VAADE KÖSTRIKOOLILE

See mägi on ilmselt nime saanud mäe jalamil varem asunud köstri rehe järgi. Avaneb suurepärane vaade Kõstrijärvele ja köstrikooleile. Kool on aegade jooksul kandnud niipalju nimesid, et üldnimeks on rahvasuus jäänud köstrikool.

Võimalik, et siin toimusid 327 aastat tagasi köstri juhatusel esimesed katekismuse järgi lugemise tunnid. 1785.a. valmis leerimaja ja vallakooli jaoks korralik kivimaja. 1819. a. Liivimaa talurahvaseaduses oli nõue asutada kihelkonnakoolid igas vähemalt 2000 mees-hingega kihelkonnas. Karulas avati kihelkonnakool 1850.a. esimesena Valgamaal. Õpetust jagas 1846.a. Karulasse asunud kõster ja legendaarne koolimees **Carl Stimm**.

Vanast koolimajast oli veel hiljaaegu säilinud kasutamiskõlblik tellisvõlvidega kelder ja mullaga täidetud alusmüüri kungas.

1892/93.a. valmis vana koolimaja kõrval Pihkva ehirtusmeistrite tööna uus punastest tellistest leerimaja. 1893.a. määras kirikukonvent abiks vanale kõster Stimmile, kes selleks ajaks oli Karulas töötanud juba 47 aastat, agara koolimehe Heinrich Bergmanni. Kõster Stimm lõpetas töö alles 50 tööaasta täitumisel ja ta

saadeti austusavaldustega pensionile. 1893.a. sai Bergmann loa oma eluruumides erakooli avamiseks. Selle kooli õpetajaks oli koos oma vennaga revolutionäär Jaan Sihver, kes langes punases eesti kütüpolgus Narva rindel 28. nov. 1918. a. 1903.a. Bergmann lahkus Karulast ja tema asemel asus kõstrina ja koolijuhina tööle Aleksander Anton.

Kõstrijärvel töötas kool mitmesuguses staatuses ja vaheaegadega kuni Lüllemäe uue koolimaja valmimiseni.

Eesti Vabariigi algaastail oli ta Madsa (Rebase) kooli nn. filiaaliks. Peale juurdeehituse valmimist Madsal jäi hoone leerimajaks. 1944.a. alustas Kõstrijärvel uue nõukogude okupatsiooni tingimustes tööd Lüllemäe algkool, muutudes vahepeal 7-klassiliseks mittetäielikuks keskkooliks. 1964.a. lõppes hariduse andmine Kõstrijärve ääres. Kooli viimaseks nimeks oli Lüllemäe algkool ja tema juhatajaks Peeter Puudersell.

Juhan Toomepuu: Hakkas kätte jõudma sügis ja minu koolimineku aeg. Nüüd, kus olin nii lähedal Vissi koolile, et oleksin võinud igal õhtul koolist koju tulla, valisin enesele viimase aasta kooliks Karula kõstrikooli.

Esmaspäeval viis mind üks teopoiss kooli koos mu magamiskoti, voodivarustuse ja priske leivakotiga kogu nädalaks. Olin juba viieteistaastane ja suve läbi mehe eest väljas olnud. Mind üllatas väga, kui kõster ja kaks õpetajat rääkisid koolilastega eesti keelt. Ka koolimaja erines suuresti mu eelmisest koolist. Kõigepealt näidati kohe, kus asus poiste käimla ja kus tütarlaste oma, et kogemata, ära ei vahetaks. Kaks klassiruumi ja poiste magamistuba käimlate, olid teisel korral. Osa ruume ja tütarlaste magamistuba olid all korral. Ja Vissil – keisri õiget usku koolil – polnudki käimlat! – poisid käisid preestri õunaaia taga ja tüdrukud lauda taga. Talvel, kui õunapuudel lehti polnud, paistsid kõik asjatoimingud õuepoolsesse klassiruumi. (*,Vara-valgest õhtuehani“ 1995)*

KP 103 MADSA (REBASE) KOOL

Pikka aastaid oli nn. Mäe-Karula hariduselu keskuseks Madsa kool. Kool on kandnud ka Rebase (Rebäse) kooli nime. Õpilaste rohkuse tõttu (1923/24. õppeaastal 107 õpilast) oli kool sunnitud mõnda aega töötama kahes kohas – I–IV klass Madsal, V-VI klass Kõstrijärvel. 1927.a.valminud juurdeehitus võimaldas kõik klassid Madsale kokku koondada.

Ühe talve käis Madsal ka tulevane kirjanik, poliitik ja kirikumees Jaan Lattik.

JaanLattik: Suure metsa taga kõrge mäe all seisis meie koolimaja kolme päratu pikka korstnaga, ning kaugelt vaadates näis, nagu seisaks igauhe otsas korstnapühkija.

Pika kehaga puust ehitus. Ühet otsast olid mõned aknaruudud kõik katki lõõdud, teises kõik terved ja akendel kardinad ees. Vähe isemoodi oli see meik koolimaja. Ta nagu ei sündinud hästi talumajade hulka. Talvel, siis ta uhkustas õhtutel oma valgustatud akendega, kui oleks tal jõudu ja teistel ei midagi; suvel ta jälle häbenes. Harva nägid kardinaääre vahel tuld.

Vana Aadam oli muistne kooliõpetaja, nagu neid veel mõni harva järele on jäänud – raudne kivi endisest hariduse hoonest, millest meil ainult varemед järele on jäänud. Lühike, tüseda kehaga, halli peaga vanamees. Ta kandis prille, rääkis vähe, aga karedal toonil

Ma ei tea, aga sellel mehel oli tõesti midagi vaimutaolist, mis teisest maailmast pärit, millega ta noort harimata elu koos hoidis, teda tagus ja hõõveldas.

Kus ja milles see vaimuollus seisis, on raske ütelda, ta istus lihtsalt temas, ilmutas sealt end mitmel viisil, kas rääkis ta tema hääles, vahtis silmades või sügeles sõrmedes – ta mõjus noorele elule nagu vaim kunagi.

See noor elu.... Minu ajal luges ta umbes kolmkümmend pead.

Kõik läbi ja läbi tublid poisid, elavad mehed, pealaest jalatallani elu täis, nad keesid elust, lainetasid.... Vabaks saada, vabad olla, seda tahtsid ka nemad. Välja koolimaja sarnasest pudelist, koolmeistrinäoline punn eest ära!... Aga kork on kõvasti peal....

Muidugi raske töö: pidid hommikust õhtuni vedama. Vara, õige vara ilmus Aadam magamistoa uksele, sülitas paar korda tuppa ja hüüdis: üles!

Kuni kaheksani õpiti klassis ja võeti prukoksti. Siis algas tund. Esimene oli harilikult piibliilugu, sellele järgnesid ridastikku teised teadused, kõik kindla ja korraliku kava järele.

Kella kaheksa ajal oli õhtupalve ja päevatöö lõpp. Magamistoas koti peal unustati päeva raskus ja mure, lasti priiust lühikest aega elada. (*,Meie noored“ 1952)*

Praegu on raske uskuda, et selles risus kees koolieliu õige pikka aega. Kool suleti 1956.a., pikalt tühjana seisnud hoone hävis 1992.a. Siis asusid tegutsema võsa ja kobras...

KP 104 PEETRI (PIITRE) KOOL

See kool asus algselt Patupera külas. Oma nime sai ta aastatel 1871 - 1900 Karulas kirikuõpetajaks olnud Eduard Paslackilt. Õpetaja Paslack oli kirglik venestuse vastane. Luteri vallakooleide kaitseks vene koolideks muutumise vastu õnnistas ta koolimajad pühakute nimel palvemajadeks (Peetri, Johannese, Jakobi jne. nimel). Viimase, Tüüra vallakooli õnnistas Filippuse nimele juba Paslacki järglane, õpetaja Theodor Wühner.

Uue koolimaja valmimisega 1932. aastal Kärnale (uuem kohanimi on juba koolimaja järgi „Piitre“) sai ühendada ümbruskonna väikekoolid (Patupera, Lilu, Puusmetsa). Kool käis pidevalt valdade vahel käest-kätte. Kahe sõja vahel oli ta Vana-Antsla valla all. 1918.a õppis siin 16, 1935.a. 57, 1940.a. 47 õpilast.

Mõned aastad töötas ta Peetri koolis direktorina **Hilja Sõöt**. 1952. aastal vallandati ta aga sellelt ametipostilt. Põhjus tolele ajale vastav – juhendas vabas Eestis kodutõtreid, oli Kaitseliidus ja vend küüditatud. Viie aasta pärast anti talle õpetaja kutse küll tagasi.

Eha Saan: Vallandamise peapõhjus oli Peetri kooli raamatukogust keelatud kirjanduse eemaldamine. Raamatud oleks pidanud hävitama, aga Hilja Sõödi kaudu sattusid need siinsete kuulsate metsavendade **Hugo ja Aksel Mõttuse** lugemisvarasse. Nende punkri avastamisel avastati sealt ka Peetri kooli raamatukogu templitega raamatuid.

1962. aastani olid õpetajateks **Eha ja Alfred Saan**. Alfred oli ühtlasi direktor. Siis läks kool 4-klassiliseks ja Saanid suunati Pikkjärve kooli.

Karula kõigi aegade staažikaim kooliõpetaja (55 aastat õpetamist t Karula koolides)

Eha Saan meenutab samuti administratiivset mitmekesisust: Kord oli ta Valga maakond, kord Võru maakond, kord Antsla vald, kord Karula vald. Tol ajal küll rajoon ja külanõukogu. Ja iga kord pidi kooli nime vihikutele ja tunnistustele uut moodi kirjutama...

1964.a. liitus kool uue Lüllemäe kooliga.

KP 105 TÜÜRA TALU JA KOOL. ÜKS PEREKONNALUGU

Oleme jõudnud **Jaan Lattiku** esiisade maile. Pikka aega aeti siin alul peeru-valgel, hiljem juba küünla või petrooleumi lambi valgel kirjatundmise vagusid.

Helbe Merila Lattik: Jaan Lattiku perekonnapärimus on imetlemisväärse tihedusega seotud Karula kooli-ja kultuurilooga. Saatuse kummalisel tahtel on tema esimene, kirikukirjades täpselt kindlaks tehtud esiisa seesama Sangaste koolmeisteri Märdi poolt üleskasvatud vaeslaps „Paltserе Merte Kasw. Peter“, kelle sünniaeg ei ole küll täpselt teada (langeb 18.saj. esimestele aastatele), kuid kellest on teada, et ta 16-aastase noorukina astub abiellu 31-aastase“Kebberna Marguse T. Lies’uga“ ja rajab Tüüra talus tugeva, kõrge kirjaoskusega perekonna, kelle paljud liikmed on koolmeistritena tegevad olnud Nigle – Tüüra – Pikkjärve ja Alakonnu – Madsa küla- ja mõisakoolides.

Peetri poeg Peeter on kirjaoskaja Karula kiriku „Undeuche Võrmüncher“. Noorem poeg Juhan (1737 – 1799), kellest sai Tüüra orjustalu järgmine peremees on koos oma naise Ann’e ja poja Hansuga 1777.a. „Fertiglesend“ ja tunneb piiblit. See omakorda sai põhjuseks Tüüra talu kujunemisel katehhisatsiooni- ja mõisa-, hiljem vallakooli kohaks, kus algul Juhan ja hiljem Hans lugemisoskust levitasid. Talu asend vahetult Karula mõisa kõrval viib talu hävingule meade litmise tõttu mõisamaadega, kuid Tüüra kooli koht hiljem ehitatud Karula vallamaja taga jääb samaks.

Hansu (1761 – 1816) saavad 1828.a pärisnimede panemisel Karula kihelkonnas perekonnanime Lattik. Tüüra talu hääbumisel asuvad Hansu pojad Taavet ja Juhan maatameestena Alakonnu talu kihelkonna teises servas, kus Taavet jätkab perekonnatraditsiooni Alakonnu koolmeistrina. Kui 1840 1841.a. ikalduse ja nälja tõttu käärima hakanud Karula talumehed maa saamise lootuses Riiga lähevad uut usku tooma, siis on nende eesotsas needsamad Taavet ja Juhan Lattikud, kellest esimesele maksis see koolikohta Alakonnul.

Juhani poeg Taavet (1843 – 1917), kirjaniku isa, sünnib sulasepõlves, alustab ka oma elu sulasena, kuid töötab ennast üles Mäkitse suurtalu rendiperemeheks ja kihelkonnaharidusega vallavanemaks ja peakohtumeheks. Kogu oma elu pühendas ta laste koolitamisele. Oma lastele andis ta kõigile hea hariduse: vanemad pojad Juhan ja Frits said peale Karula kihelkonnakooli lõpetamist Valga linnakooli hariduse,

kuid surid mõlemad noorte meestena. Jaanist sai kirikuõpetaja Tartu Ülikoolis ning hiljem minister ja kirjanik. Robert lõpetas Tartu Ülikooli 1917. a. ja temast sai pikkadeks aastateks Antsla ja Karula jaoskonnaarst. Emilie lõpetas Valga kõrgema tütarlastekooli, sooritas seminari juures õpetajaeksamid ja temast sai eluaegne Karula kooliõpetaja. Tütar Marta jäi Soomes omandatud kodumajanduse kooli haridusega Vana-Mendol isatalu pidama. See oli vana talumehe visa töö ja lakkamatu hoole ülil kroon, et tema pojad ja tütreid eesti haritlastena oma kodumaa haridusele võisid edenendada. Ja see ei ole üksiknäht – haridusepüüd on sellesse rahvasse sisse kodeeritud, see tuleb meie noortes õpilastes ikka ja jälle üles leida ja kõlama panna! (*300 aastat kooliharidust Karulas“ 1989*)

19. sajandi lõpust alates töötas see kool vallakoolina ja ta jätkas ka vastloodud Eesti Vabariigis tööd Tüüra 4-klassilise algkoolina. Kool töötas ainult ühe suure klassitoaga ja ei vastanud enam 20. saj kooli nõuetele, mistõttu ta 1923. a suleti.

Vana vallamaja koos teda ümbritseva maaga ja säilinud magasiaidaga on praegu eravaldustes. Seetõttu ei saa me omaniku loata kunagiste Tüüra koolilaste kombel läbi vallamaja õue kooli juurde marssida. Aga siit nad haridust taga nõudma läksid... Looduses tähistab kooli asukohta vandamendiase ja sovhoosiaegne kütusetsisterni alus.

KP 106 VISSI KOOL, PIKKJÄRVE KOOL

19. sajandi keskpaigaks oli kihelkonda ulatuslik vene-õigeusu kogudus tekkinud (usku vahetas maa saamise lootuses 26% kihelkonna elanikest) ja Vissi vene kirik ehitatud. Selle juurde avati 1846. aastal Vissi vene kihelkonnakool. Viimasele lisandusid veel nn. abikoolid külates 6 – 7 lapsele. Eesti kultuuriloos need koolid järgalt venestusliku hoiaku ja eesti rahvuskultuuri täieliku eiramise tõttu olulist osa mängida ei saanud, kuid neis oli suhteliselt madalam õppemaks ja seal õpetatav vene keele oskus võimaldas talupoegadele tulevikus paremaid teenistusvõimalusi. Korralik kivimaja ehitati koolile 1878. aastal.

1964. aastani kees siin õige kirev koolielu.

Hea ülevaate Vissi koolist annab tulevane Karula koolmeister ja koduuriija **Peeter Puudersell**: 1915. a. sügisel suunati mind Vissi kihelkonnakooli. See kool oli asutatud 1846.a. alul üheklassiline ja pärast 1878. a. uue kivist koolimaja ehitamist 1885. a. muudeti kaheklassiliseks. Kool oli kohaliku õigeusu kiriku haridus püüetest võrsunud ja otseselt kiriku organitega seotud koolitüüp, kus õppisid peaaesjalikult vene usku kuuluvad õpilased. Soodsamate õppetingimuste ja enamkäidavama koolitee tõttu saadeti Vissi kooli lapsi ka luteriusu perekondadest. Õppemaks oli 5 rbl. õppeaastal. Koolis oli ainuvalitsejaks vene keel: õpikud venekeelsed, õppekeeleks vene keel. Ainuke eestikeelne raamat oli M. Kampmanni koostatud “Kooli lugemisraamat”. Eesti keele lugemist ja kirjutamist oli nädalas 3-4 tundi. Ka laulu tunnis õpiti enamasti venekeelseid laule, eeskätt müüdigi “Bože tsarja hrani” – see pidi üdini selge olema.

Vissi kihelkonnakooli ruumid olid kaunis avarad. Kiriku kõrval kivimajas, mis kooli otstarbeks ehitatud asus kaks ruumikat klassituba, mis koridori kaudu ühendatud maja teises otsas asuva köstri korteriga. Ärkli korrusel kaks pikka eraldi sissekäiguga hämarat katusealust ruumi, kumbki varustatud pikki seinu sisseehitatud nariga, mida hüüti “laabatsiks”, - oli ette nähtud tüdrukute ja poiste magamistoaks. Laabats mahutas paarikümmend õlgkotti. Õpilaste arvu suurenedes magati ühe koti peal kahekesi. Jõukamad töid magamiseks puuvoodid.

Vett saadi õue peal asuvast kaevust ja toodi õhtul pesunõudega magamistuppa nari alla hommikuks valmis.

Koolihoones puudus käimla. See lauaselgadest kokkuklopsitud virila uksega väga vajalik putkake asus kusagil kaugemal kõrvalhoonete taga.

1917. aasta sügisel jätkus õppimine. Aga vaevalt saadi õppetööga alata, kui sõjarinde pidev lähenemine tõi kooliellu tõsiselt häireid

1918. aasta sügisel, kui liitlasarmeede otsustavad võidud läänerindel löid okupatsioonivõimude jalgealuse tugevasti kõikumata, tegi Tõnis Grünberg julge samm: ta avas omal riisikol Karulas erakeskkooli, mis töötas alul nelja klassiga

1920. aasta algul lahkus T. Grünberg Karulast, juhtinud vaid pool õppeaastat vastavatud keskkooli õppetööd. Tema asemikuks sai valgalane Arnold Kõiv.

1920/21. õppeaastal toimus jälle õpetajate vahetus. Lahkus koolidirektor Arnold Kõiv. Kooli asus juhtima Emilie Lattik, olles kolmandaks ja viimaseks direktoriks kuni kooli sulgemiseni 1922. a. suvel, kuigi ta vahepeal oli püüdnud kõik teha, et keskkool jääks Karulasse püsima. (*“Mälestusi noorusmaalt”, käsikiri 1980*)

Kool jätkas tööd 6-kl algkoolina.

1922.a asus juhataja kohale energiline koolimees ja seltskonnategelane Vladimir (Voldemar) Suigusaar.

1924.a hakkas V. Suigusaar taotlema kooli nime muutmist lähedal asuva kauni Pikkjärve järgi Pikkjärve algkooliks. Taotlus rahuldati.

Kool töötas 1964. aastani, mil valmis Lüllemäe uus koolimaja

KP 107 JAKOBI KOOL

Jakobi kooli eelkäijaks oli **1765.a.** avatud 3-klassiline nn. Karlova kool Kaagjärvel. 1815.a. selgus, et koolimaja oli muutunud kõlbmatuks.

1834.a. annetas mõisnik uue kooli ehitamiseks palgid ja maa Pugritsa külla. Kool sai nimeks Jakobi kool.

Peeter Puudersell: Oli juba oktoobri keskpaik, kui ühel varajasel hommikutunnil koos isaga jõudsime Kaagjärve vallakooli läve ette. Hoidsin kramplikult käes valget riidet kotti, kus sees paar raamatut, tahvel kriihviga ja penal. Isal oli teine kott, mis sisaldas mu nädala toidumoonu: pool pätsi leiba, kausike praetud lihaga, teine kapsaid, tükk suhkrut tee joomiseks ja mõned õunad. Kodus oli ema õpetanud, kuidas toitu jaotada, et laupäevani ikka jätkuks.

Nimetatud kool oli oma alguse saanud XVIII sajandi teisel poolel (1765. a.) tomunud Lätimaa maapäeva koolikorralduse otsuse kohaselt, milles kohustati mõisaid asutama ja ülal pidama nn. mõisakoole talupoegade lastele. 1816. ja 1819. aastal antud talurahva seadusega muudeti mõisakool vallakooliks, mille ülalpidamise kulud olid jaotatud mõisa ja talupoegade vahel. 1914. aastal asus kool Kitse talu lähedal ühekordses puumajas (ehit. 1873. a.) ühe klassiruumi, poiste, tüdrukute magamistoa ja õpetaja korteriga. Kooliõpetajaks oli **Joh. Lukin** Luukina-kool, nagu rahvapärased seda vallakooli nimetati, oli tuntud hea korra ja distsipliini poolest. Tänu sellele suutis Joh. Lukin ühekomplektilises koolis, töötades üksinda kolme jaoga, õppeaastas keskmiselt 30-35 õpilast, anda lastele kõiki neid algetadmisi, mida võis pakkuda tolleaegne vallakool. Kes Luukina-kooli lõpetas, see võis edukalt õpinguid jätkata kihelkonnakoolis ja viimast lõpetades võis saada vallakirjutaja või vallakooli koolimeistri ametkohale. (*“Mälestusi noorusmaalt”, käsikiri 1980*)

1902.a. tuli Jakobi kooli õpetajaks agar ja nõudlik koolimees **Johannes Lukin**.

1923.a. muutus kool 6-klassiliseks.

15. märtsil 1925 kolis Pugritsa külas tegutsenud Jakobi algkool Mäemõisa härrastemajja. Juhatajana jätkas Johannes Lukin.

KP 108 KAAGJÄRVE KOOL

Siin jätkub Kaagjärve-kandi koolielu kirev kroonika, mis on kahjuks tänaseks ka lõpu leidnud.

1941-44 asus koolimajas saksa sõjavägi ja kool pidi töötama punases telliskivimajas.

1944-61 tegutses 7-klassiline kool.

1961-77 oli Kaagjärvel 8-klassiline kool.

1. septembril 1977 kool suleti ja kooli ruumid anti Valga Vene Eriinternaatkoolile. Kaagjärve lapsed siirdusid Lüllemäe ja Valga koolidesse.

1983.a. taasavati Kaagjärve 3-klassiline algkool, mis **1993.a.** kasvas 9-klassiliseks põhikooliks.

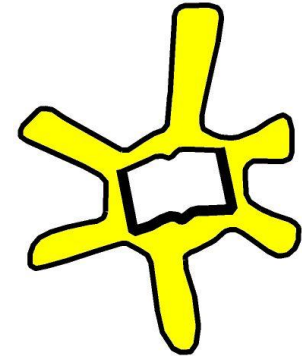
Nüüd järgneb langus.

2000.a. muudeti kool 6-klassiliseks, 2004.a. 4-klassiliseks lasteaed-alkkooliks.

2007.a. kool suleti. Kaagjärve lapsed siirdusid taas Lüllemäe ja Valga koolidesse... **Mälestusi Kaagjärve koolist. Ailen Raudsepp 2003.a.**

Minu kool asub vanas mõisahoones. Ümber kooli kohisevad iidsed tammepuud. Kui tammepuud rääkida oskaksid, jutustaksid nad meile palju huvitavat. Koolil on kolm korrust. Klassiruumid asuvad kolmandal korrusel. Teisel korrusel on lasteaed ja esimesel korrusel söökla ja köök. Minu kool on ilus. Iga õppeaasta algul lõhnavad klassid värskest värvist. Kui palju tööd ja vaeva peavad töötajad nägema, et õpilased saaksid õppida ilusates ruumides. Sellepärast peamegi oma kooli väga hoidma. Oma koolis meeldib mulle ka see, et õpilasi on vähe. Pole seda suurt kisa ja lärmi, mis suurtes koolides. Meil on ka hea klassijuhataja. Tema on minu esimene õpetaja Airi. Kahju on temast lahkuda, kuid esimene jääb alati meelde. Jäävad meelde esimesed tunnid, ilusad ekskursioonid, ühised koolipeod ning head õpetajad. (Kaagjärve koolilehest 2005)

A. 1687 HARIDUSELU ALGUS KARULAS A. 1964 HARIDUSELU ALGUS LÜLLEMÄE KOOLIMAJAS

**Jalgsi ja ratastel Karula koole
taasavastamas:**

KARULA KOOLIDE RADA

01.V – 31.VII 2014